

JSME PŘECE LIDI

Víkendový program otevřelo představení Tajná zpráva z planety matek souboru Pestroděje z Viničných Šumic. Text Anny Saavedry skládá osobní výpovědi a sociologickou reflexi do pásma groteskně laděných výstupů a skrze čtyři herečky a jednoho herce otvírá otázku

toho, jak se dnes o rodičovství mluví, jaké stereotypy a očekávání společnost na rodiče přenáší nebo jak snadno se z mateřství stává veřejně kontrolovaný výkon. Pracuje přitom i s perspektivou otce na rodičovské dovolené, který se stává jakousi sondou do zvenčí obtížně čitelného „světa matek“ a současně odhaluje, jak často společnost nahlíží na pečující otce jako na nekompetentní nebo nepatřičné.

Je na místě ocenit už samotný výběr titulu, který může otvírat potřebnou debatu a který je zároveň obtížné převést do funkčního divadelního tvaru, protože nestojí na klasickém dramatickém konfliktu. Soubor se pokusil rozehrát inscenaci v celém prostoru sálu Starého pivovaru, ne všechny situace ale umožnily vizuální kontakt s hercem, ačkoliv prováděl hereckou akci. Z divadelního kusu se tak stávala rozhlasová inscenace, protože publikum jen slyšelo. Naopak velmi funkčně působily minimalistické proměny kostýmů, paruky a jednoduché rekvizitní detaily, které pomáhaly svižně střídat postavy, situace i jednotlivé společenské role. Právě v těchto momentech dokázala inscenace vytvořit

potřebnou dynamiku i lehkou groteskní nadsázkou.

Realizace se zároveň opírá o text, který v některých momentech začíná podléhat době svého vzniku a mistry by potřeboval výraznější dramaturgické zpřesnění. Řada motivů zůstává jen naznačena, schází jim výraznější aktualizace směrem k současné zkušenosti rodičů nebo

pokračování na další straně

PRAVIDLA A POVINNOSTI PRO MLUVČÍ SOUBORŮ

- 1 Mluvčí je povinný vidět všechna a celá soutěžní představení.
- 2 Mluvčí je povinný zúčastnit se všech "kruhů", které jsou po každém soutěžním představení.
- 3 Z každého kruhu, vzejde hasováním všech zúčastněných na kruhu, nominace na ženský a mužský herecký výkon.
- 4 Průběžně si zaznamenává nominace a dojmy z představení do svého tajného deníčku.
- 5 Po posledním "kruhu" soutěžního představení, si dojmy a nominace vyhodnotí ve svém tajném deníčku.
- 6 Pro hodnocení se používá systém bodování pro každou kategorii zvlášť. (Inscenace, ženský herecký výkon, mužský herecký výkon.
- 7 Bodování je pro 19. ročník DFLC následovné:
4 bodů líbí nejvíce a 1 bod líbí nejméně.
- 8 Body se v tabulce kategorie nesmí opakovat.
- 9 Pro vlastní soubor nehlasuje.
- 10 Hlasuje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a nesnaží se kalkulací ovlivnit celkový výsledek.
- 11 Děláme divadlo pro radost!
- 12 Výsledky přepíše na smlouvaném místě do oficiálního výsledkového formuláře a odevzdá koordinátorovi, který tam bude přítomen.
- 13 Toto musí stihnout v neděli **24.05.2026 do 13:30**
- 14 Toto je 14. bod, aby jich nebylo 13 :-)

konkrétnější osobní perspektiva. V některých pasážích tak obrazy působily spíše jako sled komentářů k již známým tezím o společenském tlaku, informačním přehlcení nebo očekávaních spojených s rodičovstvím. Následná debata ale ukázala, jak silně dokáže téma rodičovství rezonovat mezi generacemi i jednotlivými diváckými zkušenostmi.

Výrazně odlišnou poetiku přinesl Anděl strážný Divadelního studia Viktorka z Holešova. Absurdní aktovka napsaná Václavem Havlem o nečekané návštěvě, která přichází pomáhat, i když o to nikdo nestojí, našla v inscenaci velmi přesné a herecky promyšlené uchopení. Minimalisticky vystavěná dobová scéna vytvářela prostředí, do něhož cizí člověk postupně vstupuje stále samozřejměji, až začne nenápadně ovládat nejen samotný prostor, ale i jeho obyvatele. Motiv „pomoci“, která si postupně osobuje právo rozhodovat za druhé, zde navíc získával velmi současné vyznění.

Obyčejné předměty jako cigareta, mléko nebo holicí strojek se postupně stávaly nástrojem nenápadného narušování osobního prostoru i prosazování převahy. Inscenace navíc velmi přesně zachytila postupné „okupování“ cizí domácnosti: návštěvník si v bytě počíná stále samozřejměji, zasahuje do jeho chodu, přesouvá věci, organizuje situace a krok za krokem vytlačuje původního obyvatele z prostoru, který mu původně patřil. Slušnost pána domu se ze ctnosti mění na slabinu.

Největší síla inscenace spočívala v hereckém detailu a práci se situací. Postupné zabírání prostoru, manipulace s rekvizitami, pauzy, gesta nebo zdánlivě neškodné projevy ochoty vytvářely pod vrstvou humoru stále silnější pocit nepříjemného tlaku. Civilní herectví umožnilo naplno vystoupit absurditě situací, skrze něž inscenace přesně zobrazovala mechanismy manipulace skryté za maskou ochoty a pomoci. Velmi přesně přitom fungovala i práce s rytmem gagů a postupným stupňováním agrese, která se zpočátku tváří jako dobře míněná služba, ale postupně přerůstá v otevřené ovládnutí prostoru i člověka samotného.

Sobotní program vypointoval Bůh masakru Divadelního spolku Zdeňka Štěpána z Napajedel. Hra Yasmine Rezy začíná jako zdvořilé setkání dvou rodičovských párů, které mají vyřešit konflikt svých synů. Postupně se ale společenská konverzace rozpadá a na povrch vystupují frustrace, manželské křivdy, pokrytectví i agresivita, kterou se postavy snaží skrýt za

masku kultivovanosti, tolerance a morální nadřazenosti. Scénografie s průhlednou zadní stěnou připomínající akvárium vytvářela dojem uzavřeného prostoru, v němž se postavy postupně mění v dravé ryby neschopné přestat útočit jedna na druhou. Za zdvořilou společenskou formou se tak postupně rozpadala civilizovanost samotná. Morální postoje se odhalovaly spíše jako naučené společenské role než skutečně prožívané hodnoty a z debaty o výchově či odpovědnosti se stávala soutěž o to, kdo si udrží obraz lepšího člověka. Paradoxně nejupřímněji tak působil komerční právník, jehož hodnoty mohou vyznívat cynicky, bezohledně, ba i odpudivě, zároveň jsou ale konzistentní a on sám se nesnaží stylizovat do role morální autority ani společenského spasitele.

Inscenace měla dobré typové obsazení a několik velmi přesných momentů, především tam, kde se začala drobit fasáda kultivovaného chování a postavy přestávaly kontrolovat vlastní reakce. Výrazně fungovala práce s proměnou vztahů i kontrast mezi snahou zachovat společenskou formu a stále absurdnějším rozpadem komunikace – od sporů o výchovu přes mobilní telefon až po alkohol, který postupně odkrýval skutečné charaktery postav.

Navzdory emoci vybudované hudebním podkladem působil úvod jako slabší sekvence. Herci reagovali pomaleji a některé situace se zbytečně natahovaly. Postupně ale inscenace získala jasnější tempo, které se znovu začalo vytrácet až těsně před závěrem. Ten by určitě snesl výraznější gradaci, kde se jaksí ztrácí do prázdna, co je celou dobu budováno. Celkově se ale jedná o povedený kousek.

...a na závěr si nemohu odpustit krátké zamyšlení nad tím, jak skvěle spolu sobotní tituly interagovaly. Zatímco ráno jsme byli vedeni k tomu, abychom o mateřství a rodičovství uvažovali s porozuměním, večer se ukázal úplně jiný obraz – vztahy založené na potřebě dominance a udržování integrity vlastního ega, a to jak mezi rodiči a dětmi, tak mezi partnery samotnými. Havlova metafora stejně krásně popsala praktiky totalitarismu, jako i spásitelskou potřebu zachraňovat a organizovat svět kolem sebe podle vlastních představ. Aby děti v Africe mohly žít, jak já si přeju, aby žily. Aby systém fungoval, jak mě vyhovuje. Aby každý člen mé rodiny žil tak, jak já si přeju. Aby všechno bylo, jak já chci. Vždyť já to myslím dobře... Ne?

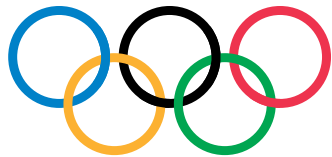
Magdalena Marie Franková

Blanka Černá

POD
OLYMPIJSKÝMI
KRUHY

GLOSA BLANKY ČERNÉ

Tajná zpráva z planety matek. Pestroděje. Družina Marka Pukla. Text Anny Saaverdy. Punkový kabaret. Pro mě nesmírně silnej manifest a silné politické vyjádření. Za 14 let možná ta hra trošku zestárla, ale jako společnost jsme se nikam neposunuli. Když při diskuzi zazní z úst mladé ženy, že její tělo je jen její a má právo si o něm rozhodovat, z houští stárnoucích mužů ironicky zaševelí, že už je to tady. Jak už? To už tady má dávno být, bez řeči a zvednutých obočí. Nikdo nemá osobní zkušenost s konkrétním těhotenstvím kromě té těhotné dotyčné. Je těžký bejt matka. Je těžký nebejt matka. Je těžký bejt full time otec. Na světě je těžký bejt obecně a obhájit si cokoliv před zbytkem smečky s odlišným pohledem na svět je těžké. Ten text byl pro mě silný tak, že mi způsobil tonutí v obří krychli smutku, ze které se dá vylézt jen po žebříku objímání vlastního děčka. Provedu. Herci hráli jak o život, dámy šly do diváků na pět čísel. Ani jsem se nezeptala, jak jim v takové blízkosti je. Jestli je to velký výstup z komfortní zóny nebo jsou s tím, když jsou v roli, naprosto v pohodě. V tuhle chvíli mám v životě tři děti. Takže téma mnou zacloumalo tak, až mi z toho cvakaly zuby. Díky.

Václav Havel. Anděl Strážný. Divadelní studio Viktorka. Roman Juráň a Radim Kachlíř. Režie Ladislav Vrchovský. Dámy a páni, tady se bavíme ale o úplně jiné lize. Naprosto profesionální výkony, režie, scéna, kostýmy, rekvizity, světla, gagy, atmosféra. Tam bylo všechno naprosto dobře. Havlova jednoaktovka z roku 1968. Spisovatele Vaváka navštíví nečekaně jeho obdivovatel Machoň. Pánové, já seděla a obdivně sledovala, co vy dva na jevišti máte spolu za brotherhood. Když se sejde pánská jevištní chemie, je to taková krása sledovat! S Romanem a slečnou dcerou jsme se potkávali celej festival, pane, klobouček! Jsem velmi vděčná, že jsem mohla bejt u toho a tajně doufám, že vy dostanete postupku. Při vši úctě ke všem ostatním kolegům, tady je fakt dobře i ta stopáž. Gratuluju.

*Blanka Černá,
vstupenková pohotovost Národního divadla Brno,
tč. olympijská zpravodajka*

Sypání si popela Blanky Černé

Slyším Švehlík, píšu Stehlík. Kryštofe, odpusť mi! Byla jsem tak ohromena workshopem, že jsem zapoměla, jak se jmenuješ. Bylo mi ctí a svátkem a srdečně pozdravy do Prahy!

„VÁLČETE V KLIDU A MÍRU...“

Posledním představením festivalu byla divadelní adaptace kulturního pořadu M*A*S*H. Divadlo Stodola pracovalo s dramatičkem Tima Kellyho vycházejícím z knižní předlohy Richarda Hookera i pozdější seriálové popularity. Výsledný tvar cílí především na seriálové fanoušky, zároveň ale dokáže fungovat i v současném kulturním kontextu. Inscenace kombinuje černý humor, živou hudbu i neustálý střet válečné reality s hodnotou lidského života. Inscenaci otevírá osobní výpověď zprostředkovaná dopisem otci, která je okamžitě konfrontována s chaosem polní nemocnice, kde se lékaři snaží přežít pomocí alkoholu, cynismu a humoru. Bohatá scénografie složená z vojenských beden, cedulí a nemocničního vybavení vytvářela neustále pulsující prostor, který výrazně podporovala i přítomnost živých hudebníků přímo na scéně.

Inscenace velmi dobře pracovala s tempem, groteskní stylizací i typovým obsazením. Jednotlivé postavy nepůsobily jako karikatury seriálových ikon, ale jako lidé dlouhodobě uvězněni v absurdním systému války. Lékaři se hádají, ponižují a dělají absurdní věci, zároveň ale v okamžiku příjezdu raněných okamžitě nastupují k operacím a fungují jako sehraný tým. Cynismus i neustálé štekání po sobě se tak stávají spíše způsobem přežití než projevem bezcitnosti. Výrazně vyznívala Margaret (Dagmar Bradáčová), která v sobě nesla jak dobovou přísnost vojenského prostředí, tak frustraci ženy redukované okolím na sexuální objekt nebo terč poznámek. Její pozdější střet s Hawkeyem (Honza Raclavský) otevřel i téma toho, jak snadno se „neviný“ humor může proměnit v ponižování člověka, který už nemá sílu všechno shazovat vtípem. Velmi dobře fungoval také Klinger (Vojtěch Šmajstrla), jehož ženské kostýmy nepůsobily jako prvoplánová parodie, ale jako přirozená součást charakteru člověka zoufale hledajícího cestu ven z války.

Vedle humoru se navíc neustále vracela přítomnost smrti, bombardování a mladých vojáků odcházejících do války s představou hrdinství, aniž by si plně uvědomovali její skutečné důsledky. Komiku pravidelně narušovaly vrtulníky s dalšími raněnými nebo operační situace, v nichž se absurdní svět nemocnice náhle střetával s realitou lidského utrpení. Závěrečný návrat k dopisu domů a dalším vrtulníkům pak přesně uzavíral svět, v němž válka nikdy nekončí. Postavy pijí, flirtují, zpívají a dělají si ze všeho legraci, protože bez určité formy šílenství by v tomhle prostoru už dávno nedokázaly existovat.

Magdalena Marie Franková

